

הקריה האקדמית אונו

Ono Academic College

מרכז אונו למשפט חברתי קליני
Ono Center for Clinical Law and Social Justice

10 באוגוסט 2021

א.ג.ג,

הנדון : טיוטת תקנות ההוצאה לפועל תיקון מס... (עיקול מיטלטלין), תשפ"א - 2021

הקליניקה לצדק חברתי מהמרכז אונו למשפט חברתי קליני, "הקריה האקדמית אונו", מברכת על התיקון לתקנות ההוצאה לפועל (עיקול מיטלטלין).

בתמצית נטען כי אנו תומכים ברעיון וברציונל שעומד בבסיס הוראות התיקון שמגדילות את שווי המיטלטלין שמותר לעקל. עם זאת, לטעמנו מדובר בשינוי מינורי גרידא שאין בו כדי לפתור את הליקויים הקיימים במצב הקיים בעניין עיקול מיטלטלין. על כן, אנו סבורים, כי יש להגדיל באופן משמעותי את השווי של המיטלטלין הפטורים מעיקול. כמו כן, אני סבורים כי יש צורך בתיקון ליקויים נוספים בתקנות שימנעו מצבים בהם העיקול אינו משמש לפירעון החוב ואף גורם להגדלתו ומצבים בהם העיקול משמש אך ככלי להפעלת לחץ וענישה בלתי מידתית של החייב ומשפחתו, בניגוד לעקרונות הבסיסיים של מערכת גבייה.

להלן תפורט התייחסותנו לטיטות התקנות :

כפי שנכתב בדברי ההסבר להצעה, במקרים רבים, פריטים שעוקלו כלל לא נמכרו ובמקרים אחרים עלויות העיקול עלו על התמורה שהתקבלה מהעיקול. יצוין כי מאחר שלפי הדין הקיים, התמורה משמשת קודם כל לכיסוי שכי"ט וההוצאות, החוב ממשיך לצבור ריביות ולתפוח. כתוצאה מכך, בפועל העיקול לא משמש לפירעון החוב, אלא אך מוביל להגדלתו ומוסיף על הקושי של החייבים לפרוע אותו, וכמובן גורם לפגיעה קשה בכבוד החייב.

יצוין, כי בהתאם לדו"ח רשות האכיפה והגבייה לשנת 2020 (פורסם בתאריך 21.03.2021) רק פחות מ-0.1% מסך הגבייה הישירה התקבל מתקבולים ממכירת מיטלטלין ממחסני ההוצאה לפועל. ברי כי מדובר בהליך שאינו יעיל ואינו משמש הלכה למעשה למטרה של פירעון החוב.

בנוסף, עולה שהליכי העיקול, משמשים בעיקר ככלי להפעלת לחץ וענישה. מדובר בפגיעה בלתי מידתית ובלתי סבירה בזכויות הכי בסיסיות של החייבים. פגיעה זו מתעצמת נוכח פערי הכוחות בייצוג במערכת הגבייה ונוכח חסמים שונים נוספים בנגישות למשפט של חייבים מעוטי הזדמנויות.

נוכח האמור לעיל, להלן הצעותינו :

1. איסור על עיקול מיטלטלין כאשר מדובר באוכלוסייה פגיעה כגון מקבלי קצבאות קיום; מזונות ונכות מהמוסד לביטוח לאומי.

2. בהקשר לשווי המיטלטלין האסורים לעיקול, ובהתחשב בכך כי מדובר בהליך פולשני, מוצע לקבוע:

מרכז אונו למשפט חברתי קליני ■ www.ono.ac.il ■ Ono Center for Clinical Law and Social Justice

רח' צה"ל 104, קרית אונו, מיקוד: 5545173 ■ טל': 03-5311980 ■ פקס: 03-6340726

104 Zahal St., Kiryat Ono, Zip: 5545173 Israel ■ clinics@ono.ac.il

הקריה האקדמית אונו

Ono Academic College

מרכז אונו למשפט חברתי קליני

Ono Center for Clinical Law and Social Justice

- אין לעקל מיטלטלין אם אין תועלת אמיתית במימוש.
- איסור על עיקול מיטלטלין כאשר מדובר בחובות בסכומים נמוכים שאינם עולים על 50,000 ₪.
- איסור עיקול מיטלטלין אם השווי שלהם אינו מהווה לפחות 20% מגובה החוב של החייב.
- בנוסף, מבלי לגרוע, מוצע להגדיל את שווי המיטלטלין האסורים לעיקול: בטיטות התקנות לא פורט כיצד נקבעו הסכומים המוצעים וכן לא צוין מי הגורם שיקבע את שווי המוצר. יצוין, כי בעוד העלויות עבור הוצאת מיטלטלין נעמדות בסך של כ- 1,500 ₪ הרי שהסכום המוצע (2,500 ₪) יניב רווחים מינוריים לתיק בהתחשב בעלויות ובהוצאות שייתכן וידרשו לאחסון המיטלטלין עד למכירתם. לאור האמור, מוצע כי שווי של כל פריט שמעוקל לא יפחת מ- 2,500 ₪, וכן אם עוקלו לפחות ארבעה פריטים (כלומר ששווי כל המיטלטלין במסגרת העיקול אינו פוחת מ-10,000 ₪).
- 3. בנוסף, מוצע לאסור על עיקול מחשב אישי המשמש לצרכי לימוד.
- 4. בנוסף, מוצע לקבוע כי מקום בו נעשה עיקול בניגוד לחוק ו/או לתקנות, יידרש המעקל להשיב על חשבונו ואחריותו את המיטלטלין המעוקלים ממחשני ההוצאה לפועל לידי החייב.
- 5. מוצע לחזק את ההגנות הנתונות לחייב טרם מתן צו להוצאת מיטלטלין במסגרת התקנות המוצעות: בהקשר זה, בהתאם לתקנה 38(ד), לא יינתן צו להוצאת מיטלטלין אלא אם נמסרה לחייב אזהרה בהמצאה מלאה, או אם בוצע עיקול ברישום בנוכחות החייב או מי מבני ביתו. בהקשר זה, הוצאת המיטלטלין מתבצעת לעיתים לתקופה בלתי מבוטלת לאחר ביצוע עיקול ברישום של המיטלטלין או במצב בו העיקול ברישום נעשה בנוכחות בני משפחה קטינים. זאת, באופן המאיים את יכולות החייב לעמוד על זכויות החייב לעמוד על זכויותיו בנושא, לרבות הגשת בקשה לפסק דין הצהרתי בנוגע למיטלטלין או התנגדות לעיקול מיטלטלין האסורים לעיקול לפי החוק. לפיכך, נציע להוסיף ולקבוע את ההוראות כדלהלן:
 - א. צו להוצאת מיטלטלין טעון עיקול ברישום שבוצע עד כחודשיים טרם הוצאת המיטלטלין;
 - ב. עיקול המיטלטלין ברישום יעשו בנוכחות החייב או בני ביתו הבגירים;
 - ג. לציין מפורשות כי הוצאת המיטלטלין מוגבלת לאלו לגביהם נרשם העיקול;
 - ד. בעיקול ברישום יצוין מפורשות בשפה ברורה ונגישה הוראות לגבי מיטלטלין הפטורים מעיקול והאפשרויות של החייב לפנות לערכאות לביטול ההליך, כולל זכאות לפנות לקבל סיוע משפטי;
 - ה. תצורף הודעה מה האפשרויות של החייב;

הקריה האקדמית אונו

Ono Academic College

מרכז אונו למשפט חברתי קליני

Ono Center for Clinical Law and Social Justice

ו. כדי למנוע מצב בו העיקול ברישום יתבצע בנוכחות בני משפחה קטינים, יוצע כי תבוצע שיחת תיאום הגעה לבית החייב ;

בברכה,

זהבית קורבר, עו"ד

הקליניקה לצדק חברתי

מרכז אונו למשפט חברתי קליני